

POSTANOWIENIE

Dnia 9 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

w sprawie ze skargi S. D.

o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu

Okręgowego w W. z dnia 29 maja 2015 r. w sprawie

o sygn. akt I C .../14 oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego

z dnia 27 listopada 2015 r. sygn. akt I ACa .../15

z powództwa S. D.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w W.

o zapłatę

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 9 września 2016 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 29 marca 2016 r.,

1. oddala zażalenie,

2. nie obciąża powoda kosztami postępowania,

3. przyznaje adw. M. S. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego) kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za udzieloną powodowi pomoc prawną w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 marca 2016 r. Sąd Apelacyjny odrzucił, na podstawie art. 410 § 1 k.p.c., skargę S. D. o wznowienie postępowania w sprawie z jego powództwa przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w W. o zapłatę, zakończonej prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 27 listopada 2015 r. sygn. I ACa .../15, wskazując, że skarga nie została oparta na ustawowej podstawie. Nie stanowią bowiem takiej podstawy wznowienia przewidzianej w art. 403 § 2 k.p.c. wyroki wydane w sprawie oznaczonej sygn. akt I C .../13 Sądu Okręgowego w W. i sygn. I ACa .../14 Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 28 października 2013 i 20 marca 2014 r. o zapłatę zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych. Wyroki wydane we wskazanej sprawie, w sprawie, w której powód domaga się wznowienia postępowania, były znane i były przedmiotem analizy z uwagi na zarzut pozwanego powagi rzeczy osądzonej, nie spełniają zatem wymogu podstawy z art. 403 § 2 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący zarzucił naruszenie art. 410 § 1 k.p.c. przez dokonanie merytorycznej analizy skargi o wznowienie postępowania w ramach jej wstępnego badania, podczas gdy na tym etapie sąd bada jedynie formalne oparcie skargi na ustawowej przesłance, a nie jej rzeczywiste istnienie, co w konsekwencji zamknęło drogę do rozpoznania sprawy na rozprawie z udziałem skarżącego; wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98 - dalej: "ustawa nowelizująca"), sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisane terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie; postanowienie w tym przedmiocie może być wydane na posiedzeniu niejawnym. Natomiast według art. 410 § 1 k.p.c. sprzed wejścia w życie ustawy nowelizującej, sąd badał na posiedzeniu niejawnym, czy skarga jest wniesiona w terminie, czy jest dopuszczalna i czy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, w braku jednego z tych wymagań skargę odrzucał, a w przeciwnym

razie wyznaczał rozprawę. Obowiązujący wówczas art. 411 k.p.c. przewidywał z kolei, że na rozprawie sąd rozstrzygał przede wszystkim o dopuszczalności wznowienia i odrzucał skargę, jeżeli brakowało ustawowej podstawy wznowienia albo termin do wniesienia skargi nie został zachowany.

Pod rządem ówczesnej regulacji zarysowały się dwa kierunki wykładni art. 410 i 411 k.p.c. Według jednego, ocena czy skarga została oparta na ustawowej podstawie sprowadzała się jedynie do ustalenia, czy wskazana przez skarżącego podstawa odpowiadała jednej z przewidzianych w kodeksie przyczyn uzasadniających żądanie wznowienia postępowania. Nie obejmowała natomiast stwierdzenia, czy wskazana podstawa w rzeczywistości istnieje, gdyż należało to do oceny zasadności skargi, natomiast ustalenie, że powołana podstawa nie istnieje skutkowało oddaleniem skargi (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 1996 r., I PKN 9/96, OSNP 1997, nr 11, poz. 196, z dnia 24 marca 1998 r., I PKN 97/98, OSNP 1999, nr 9, poz. 308, z dnia 14 stycznia 1999 r., II UKN 417/98, OSNP 2000, nr 6, poz. 254, z dnia 21 grudnia 1999 r., I PKN 448/99, OSNP 2001, nr 15, poz. 487 i z dnia 11 stycznia 2006 r., II CZ 121/05, nie publ.).

Według przeciwnego ujęcia, sąd na posiedzeniu niejawnym oceniał tylko, czy wskazana przez skarżącego podstawa odpowiada jednej z przewidzianych w kodeksie przyczyn uzasadniających żądanie wznowienia, jednak na rozprawie - zgodnie z art. 411 k.p.c. - ocena, czy nie zachodzi brak ustawowej podstawy wznowienia obejmowała także ustalenie, czy wskazana w skardze podstawa rzeczywiście wystąpiła (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, OSNP 2001, nr 4, poz. 133, z dnia 19 maja 2005 r., II CZ 41/05, nie publ., z dnia 7 lipca 2005 r., IV CO 6/05, Biul. SN 2005, nr 9, s. 14, z dnia 21 października 2005 r., III CZ 82/05, nie publ. i z dnia 10 stycznia 2006 r., IV CZ 143/05, nie publ.).

Z dniem 6 lutego 2005 r. art. 411 k.p.c. został uchylony przez art. 1 pkt 21 ustawy nowelizującej. Także po jego uchyleniu utrzymuje się wspomniana rozbieżność, z tym że w orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że skarga o wznowienie nie opiera się na ustawowej podstawie nie tylko wtedy,

gdy przytoczona w skardze podstawa nie odpowiada wzorcowi którejkolwiek z podstaw przewidzianych w art. 401, 401¹ lub 403 k.p.c., lecz także wtedy, gdy podstawa ta odpowiada wprawdzie takiemu wzorcowi, ale w rzeczywistości nie wystąpiła (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05, OSNP 2007, nr 3-4, poz. 48, z dnia 25 października 2006 r., III CZ 65/06, nie publ., z dnia 27 października 2006 r., I CZ 43/06, nie publ., z dnia 14 grudnia 2006 r., I CZ 103/06, nie publ., z dnia 24 stycznia 2007 r., III CZ 1/07, nie publ., z dnia 30 maja 2007 r., IV CZ 22/07, nie publ., z dnia 21 września 2007 r., V CZ 88/07, nie publ., z dnia 9 maja 2008 r., II PZ 65/07, OSNP 2009, nr 17-18, poz. 233, z dnia 13 lutego 2009 r., II CZ 97/08, nie publ., z dnia 14 maja 2009 r., I CZ 20/09, nie publ., z dnia 8 października 2009 r., II CZ 51/09, nie publ., z dnia 6 listopada 2009 r., I CZ 57/09, nie publ., z dnia 22 kwietnia 2010 r., II CZ 27/10, nie publ., z dnia 17 czerwca 2010 r., III CZ 18/10, nie publ., z dnia 5 listopada 2010 r., I CZ 107/10, nie publ., z dnia 14 kwietnia 2011 r., II UZ 10/11, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2011 r., III UZ 6/11, nie publ., z dnia 25 maja 2012 r., I CZ 35/12, nie publ., z dnia 10 października 2012 r., I CZ 104/12, nie publ., z dnia 29 listopada 2012 r., II CZ 132/12, nie publ. i z dnia 28 lutego 2014 r., IV CZ 126/13, nie publ.).

Skład orzekający Sądu Najwyższego podziela dominujący w orzecznictwie kierunek wykładni i wspierającą go argumentację, tym bardziej że uchylenie art. 411 k.p.c. spowodowało poszerzenie kognicji sądu badającego na posiedzeniu niejawnym, czy skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia. Dodać jedynie należy, że odrzucenie skargi na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. z powodu nieoparcia jej na ustawowej podstawie może nastąpić w sytuacji, w której z samego uzasadnienia skargi w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że powołana w niej podstawa w rzeczywistości nie wystąpiła. Taka właśnie sytuacja ma miejsce w sprawie niniejszej, nie budzi bowiem wątpliwości, że wyrok w sprawie I C .../13 (I ACa .../14) żadną miarą nie mógł być potraktowany jako później wykryty prawomocny wyrok dotyczący tego samego stosunku prawnego, skoro, jak trafnie zauważył Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, zapadł on w sprawie z czynnym udziałem skarżącego.

W świetle powyższego zażalenie podlegało oddaleniu (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. O wynagrodzeniu ustanowionego z urzędu pełnomocnika powoda orzeczono na podstawie § 8 pkt 7, § 4 ust. 1 i § 16 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2015 r., poz. 1801).

kc

jw